

E-hälsa HT 2021

IT i hälso- och sjukvården
Anders Avdic
(25 bilder)

1

1

Vision e-hälsa 2025

- ”År 2025 ska Sverige vara **bäst i världen** på att använda digitaliseringens och e-hälsans möjligheter i syfte att underlätta för människor att uppnå **en god och jämlik hälsa och välfärd**, samt utveckla och stärka **egna resurser för ökad självständighet och delaktighet i samhällslivet.**”
- (Regeringen & SKR)
- <https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2016/04/vision-e-halsa-2025/>

2

2

Många ringer till oss om covidbevis. Covidbevis är endast till för resor. Läs mer under Nyheter och Frågor och svar.

Om e-hälsa

På kort tid har mycket hänt inom hälso- och sjukvården. Vi har gått från pappersrecept till e-recept, journalsystemen är numera elektroniska och vi bokar läkartider via internet. Allt detta är exempel på e-hälsa.

Det finns en del olika definitioner på vad e-hälsa är, men den vi använder och tycker är bäst kommer från Socialstyrelsen: *"Med hälsa menas fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande. E-hälsa är att använda digitala verktyg och utbyta information digitalt för att uppnå och bibehålla hälsa."*

Tre återkommande teman inom e-hälsa är:

- **Kommunikation.** E-hälsa kan användas för att förbättra kommunikationen mellan vårdpersonal, sjukvård och patienter.
- **Tillgänglighet.** E-hälsa låter patienten själv medverka i sin vård genom att till exempel boka vårdtider på webben och jämföra olika vårdgivare.
- **Verksamhet.** E-hälsa ger vårdpersonal rätt arbetsverktyg och tillgång till snabb information vilket leder till säkrare vård.

[Om e-hälsa • E-hälsomyndigheten \(ehalsomyndigheten.se\)](#)

3

3

CS Karin Lindström:

- **2025 ska Sverige vara bäst på e-hälsa – men hur ska vi klara det?**
- Vården styrs av för många kockar och lagarna matchar inte verkligheten. Det är några av de stora hinder som finns på vägen mot att den vision för e-hälsa som vi ska nå om fyra år.

4

4

1177 besök via webb

[Källa: Översikt – Inera](#)

5

5

Svenska Läkaresällskapet (SLS)

- IT-stödet har blivit en **viktig förutsättning för god vård. Samtidigt fungerar många IT-lösningar inte optimalt och är inte utformade tillsammans med användarna.**
- Rätt utformad och strukturerad kan den digitala dokumentationen genom att användas i beslutsstöd, monitorering och kvalitetsarbete istället **öka både effektivitet och kvalitet i vården.**
- Hälso- och sjukvårdspersonalen **bör lägga mindre tid på att dokumentera** och i stället lägga mer tid på att använda dokumenterade uppgifter.

För att digitaliseringen av vården ska få full effekt måste professionerna få ett **ökat inflytande på utformningen** av vad som ska dokumenteras och hur.

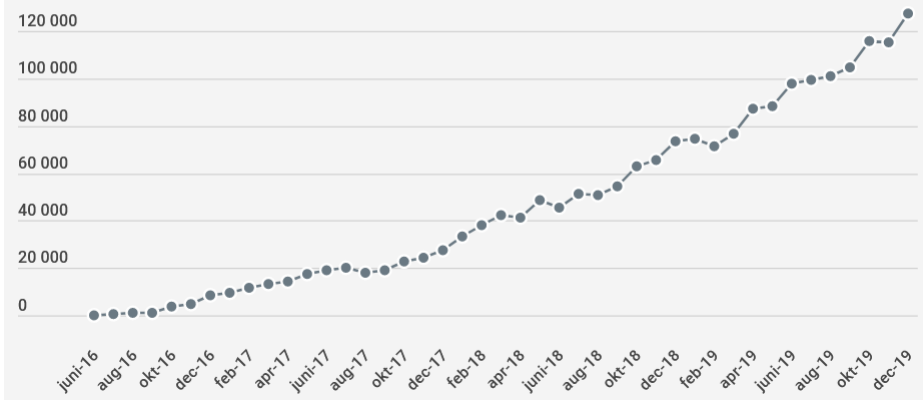
<https://www.sls.se/halsa--sjukvard/ehalsa/>

6

6

Besöken till nätläkare fortsätter öka

Grafen visar utomlänbesök per månad sedan sommaren 2016 till och med 2019 hos de privata digitala vårdgivarna som är nationellt verksamma. Sommaren 2019 passerades 100 000 besök per månad. För muspekaren eller tryck på grafen för att se värden vid olika tidpunkter.

<https://lakartidningen.se/aktuellt/nyheter/2020/02/natlakarbonen-passerade-en-miljon-i-fjol/>

7

”Fram till nu har alla hänvisats till väntrummet”

- SLL startade projektet Digitala vårdmöten 2017. Sett till räckvidden av projektets effekter, är det ett av de största digitaliseringsprojekt inom vården hittills; varje år genomförs **omkring tre miljoner vårdbesök** i Stockholms län och när implementeringen har genomförts ska alla som vill (då det är medicinskt lämpligt) kunna **genomföra sitt besök digitalt.**

<https://dfs.se/fram-till-nu-har-alla-hanvisats-till-vantrummet/>

8

8

Framtiden är redan här: MinDoktor och en konsultation

1 Svara på frågor om dina besvär

Du beskriver dina besvär genom att svara på frågor om dina symptom och i relevanta fall skicka in bilder som du tar med mobilen.

2 Messa med din läkare

Din läkare och du skickar meddelanden till varandra för att komplettera och säkerställa att läkaren förstår dig och dina besvär rätt.

3 Få diagnos och behandling

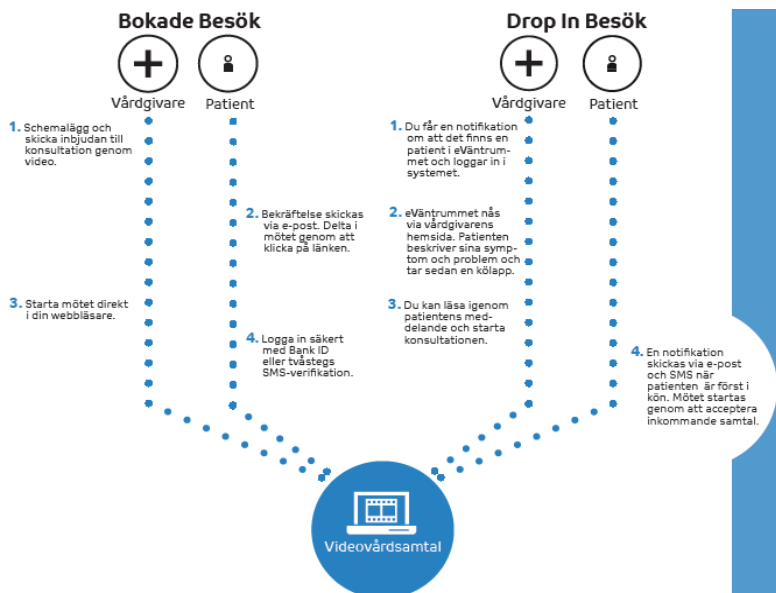
Vi ställer diagnos och hjälper dig med lämplig behandling. Du har möjlighet att ställa följdfrågor i fyra dygn.

9

9

Dagens? Morgondagens? Kommandagens kommunikationslösningar - Från eVäntrummet till videosamtalet

(TDC 2016 Framtiden för vård och omsorg)

10

10

Nytt projekt ska förutspå sjukdomar med **big data** – så vi slipper att ens hamna i vården (Lindström, CS, 2016)

- Bara i Stockholm finns över 100 000 diabetiker. Men nu finns ett initiativ för att förebygga sjukdomen genom att identifiera riskgrupper med **big data**.
"Vi vill vara proaktiva i stället för reaktiva. Det här kan bli en gamechanger", säger Niklas Huss på Sas Institute.
- **Big data**: Mycket stora datamängder som produceras och analyseras **kontinuerligt**.
- Jfr GPS – alternativa rutter & Google maps - köer

11

11

eHälsa och AI

- **Forskare analyserar bilkörning med maskininlärning för att se tecken på demens**

<https://computersweden.idg.se/2.2683/1.750467/forskare-anvander-maskininlarning-for-att-se-tecken-pa-demens>

12

12

Facebook – ett värdefullt verktyg vid ryggsmärta

- Facebook fungerade bra för att identifiera patienter med inflammatorisk ryggsmärta, enligt en ny brittisk studie
- Den aktuella studien pågick under fem månader och inkluderade 585 deltagare som fick besvara enkätfrågor om sin smärta i ryggen. Av de personer som **värvats via annonser på Facebook** uppfyllde 56 procent kriterierna för inflammatorisk ryggsmärta.
- Majoriteten av studiens deltagare rekryterades via **Facebook** och deras ålder var i genomsnitt **41 år**. Deltagare som värvats med **andra metoder** var betydligt äldre, nästan **60 år**.
- (Maria Gustavsson, Dagens Medicin, <http://www.dagensmedicin.se/artiklar/2016/06/10/facebook-ett-vardefullt-verktyg-vid-ryggsmarta/>)

13

13

VR på äldreboendet

VR: Virtual reality. En datateknik som replikerar en miljö, verklig eller inbillad och simulerar användarens fysiska närvaro samt miljö för att möjliggöra användarinteraktion.

https://www.atea.se/kundcase/i-vinslov-tar-vr-plats-pa-aldreboendet/?utm_source=social&utm_medium=Twitter&utm_campaign=VRiVins%C3%B6v

14

Digital artrosskola blev årets nytänkare

- ”Man säga att det är en **onlineterapi** för människor som har ledbesvär”, säger Jakob Dahlberg, vd för Jojnts.
- Genom att logga in på en **webbplattform** kan patienterna nu, mot ersättning, få ett schema för sin behandling, utbildning i livsstilsförändringar och personlig coaching av en fysioterapeut.
- – Vi kan leverera lika bra sjukvård för människor med artros online, som vi kan göra rent fysiskt.

15

15

Kirurg använder [#3Dskrivare](#) för att skapa skräddarsydda njurar till patienter.

https://www.ted.com/talks/anthony_atala_printing_a_human_kidney?awesm=on.ted.com_Atala2011&utm_content=awesm-bookmarklet&utm_medium=on.ted.com-static&utm_source=t.co

16

16

eHälsa, definition

- Socialstyrelsens **definition** av **eHälsa** är
- "att använda **digitala verktyg** och utbyta information digitalt för att **uppnå och bibehålla hälsa**",
- vilket i princip innebär allt från telefoni och mail till digitala blodtrycksmätare och digital journalföring.

17

17

eHälsa – tre modeller

- Telehälsamodellen
 - Vård med telekommunikationsteknik som sker **på vårdens villkor**. Processororientering. Utgår från vårdgivarens teknikanvändning. **Patienten passiv mottagare**. Syfte: rationalisering. Ex: Ringa VC telefonsvarare
- Personcentrerad modell
 - IoT-teknik (t.ex. sensorer, larm, monitorering, interaktivitet) mer personcentrerad. **Patienten aktiv problemlösare och samarbetspartner**. Patientens behov i centrum. Ex: Äldreboenden med sensorer.
- Empowermentmodellen
 - IT skall **underlätta delaktighet, påverkan på egna hälsan och egenmakt**. Riktad kunskapsinhämtning. Kommunikation vård – patient. Interaktivitet via Internet. **Underlätta förståelsen för den egna hälsan**. Ex: ?

Gard, G. & Melander Wikman, A. (2012) E-hälsa – Innovationer, metoder, interventioner och perspektiv

18

18

”Trots snack om digitalisering – stiltje i landstingens it-satsningar”

- Förra året lade landstingen nära 11 miljarder kronor på it. Men trots att det kan låta mycket är det bara 2,88 procent av deras totala omsättning – och nivån har legat i stort sett stilla i över tio år. (CS 2018)
- <https://computersweden.idg.se/2.2683/1.703202/digitalisering>

19

19

E-hälsa kan vara bra ibland men löser inte alla problem i vården

- Teknikutvecklingen sker i dag för långt från vardagssjukvården. Applikationer som ter sig geniala vid programmerarens skärm medför ofta **tidsspill, dubbelarbete och trassel** för stressade vårdarbetare på golvet. **Utvecklingen rusar på utan att de medicinska frågorna genomlysts tillräckligt.**
- Digital kommunikation i vården är **ett komplement** som ska användas när det är lämpligt. Digital kontakt kan dock inte ersätta det fysiska mötet när det finns behov av ett sådant. Grundprincipen är att samtliga verktyg ska finnas i den offentliga vården och användas med **patientens behov som utgångspunkt.**

<http://www.lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2017/10/eHalsa-kan-vara-bra-ibland-men-loser-inte-vardens-problem/>

20

20

”Många IT-system är olagliga”

- En del sjuksköterskor på sjukhuset navigerar i **upp till 14 system**, enligt Kerstin Forsberg. Det gäller att hålla **många lösenord** i huvudet och minnas hur man gör i de olika programmen. Det är precis en sådan it-miljö som utsätter hjärnan för en **hög stressnivå, minskar effektiviteten och i förlängningen kan leda till utbrändhet**, enligt stressforskare.
- **Från** fackligt håll har man inte tagit itu med dåliga it-system i någon större utsträckning, enligt Kerstin Forsberg, trots att de betraktas som ett arbetsmiljöproblem.

<https://www.vardfokus.se/tidningen/2017/nr-3-2017-3/manga-it-system---ar-olagliga/>

21

21

Forts... ”Vi är nog den enda myndigheten som fortfarande använder fax”

När Karin Båtelson som är ordförande i Läkarförbundets it-råd ska logga in i systemen för att arbeta uppstår ofta problem.

Hon anser att strulande IT-system utgör ett hot mot patientsäkerheten.

– Sedan är det också en kostnadsfråga. Det går åt väldigt **mycket arbetstid till att hantera slöa program och det motsvarar i tidsåtgång fyra till fem miljarder per år**, säger David Liljeqvist, handläggare på Vårdförbundet.

22

22

(Hämtat ur [@dagensmedicin](#) 28/3 2018)

23

23

Stockholm storstäder bland vårdsystemen – satsar 200 miljoner

- Runt 1 600 system i Stockholms läns landsting ska **bantas till 800 fram till 2020**. Ungefär då ska den planerade jätteupphandlingen av journalsystem vara klar och då blir det systembyte igen.
- När våra patienter i Norrtälje **remitteras till Karolinska kan de inte läsa deras journaler där**. Vi försöker lösa det på olika sätt men det är fördyrande och kan i värsta fall **inverka på patientsäkerheten**.

<http://computersweden.idg.se/2.2683/1.660834/stockholm-storstadar-vardsystem>

24

24

Ang interoperabilitet i vården

Karin Nygårds @grishund · 19 h ⋮

I dagens föreläsning på min kurs om samhällets digitalisering handlar det om interoperabilitet. VGR har alltså 1600 olika system som ska fungera med varandra. Stockholmsregionen har bara 1200. Skåne 800. Men jäklar vad det kräver struktur för att få ihop det där.

25

25

IT i vården sparar pengar?

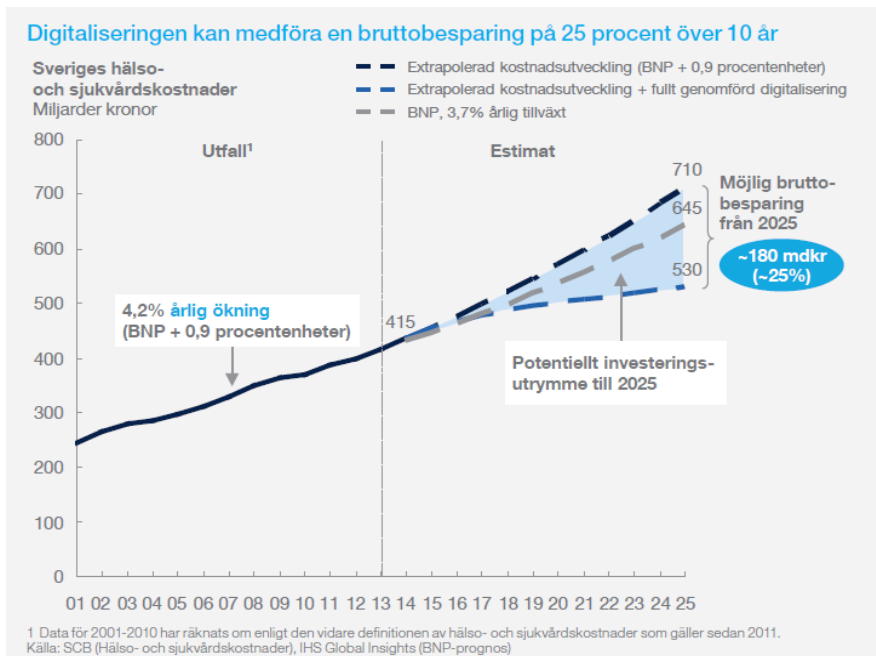
- En fjärdedel av vårdkostnaderna, **180 miljarder kronor per år, skulle kunna sparas** om vården digitaliserades på ett idealt sätt. Det visar en ny rapport från konsultföretaget McKinsey.
- Pengarna skulle främst sparas genom att **minska onödiga besök och felaktig medicinering**. Det skulle också bidra till exempelvis **färre felbehandlingar och kortare vårdtider**,

(Jesper Cederberg Dagens Medicin,

<http://www.dagensmedicin.se/artiklar/2016/06/16/digitalisering-kan-spara-180-miljarder-til-2025/>)

26

26

- <https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/industries/healthcare%20systems%20and%20services/our%20insights/digitizing%20healthcare%20in%20sweden/digitizing-healthcare-in-sweden.ashx>

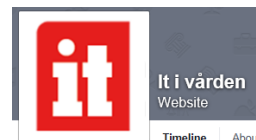
27

27

IT i vården - sociala medier

- Facebook

<https://www.facebook.com/pages/It-i-v%C3%A5rden/165263613503486>

- Twitter

#eHealth, #EU_eHealth, #eHälsa

@itivarden, @eHalsan,

- Instagram

#itivården, #medicinskasekreterare

28

28